

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 21 maj justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade

att *Pyry Niemi* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation från och med den 14 september och

att *Elisabeth Rynning* avsagt sig uppdraget som chefsjustitieombudsman från och med den 1 oktober.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:793

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:793 Arbetsförmågebedömningen i sjukförsäkringen

av *Ida Gabrielsson* (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 juni 2021.

Skälet till dröjsmålet är andra inbokade åtaganden.

Stockholm den 10 juni 2021

Socialdepartementet

Ardalan Shekarabi (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:810

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:810 Mörkertalet gällande illegala transporter av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 9 september 2021.

Stockholm den 10 juni 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:811

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:811 Återinförande av skatter av Boriana Åberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 9 september 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 9 juni 2021

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2020/21:815

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:815 Framförhållning hos Migrationsverket av Ann-Sofie Alm (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 september 2021.

Stockholm den 10 juni 2021

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:817 Importmomsen
av Sofia Westergren (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 9 september 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 juni 2021

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2021:19 Försäkringskassans arbete med att förebygga sjukskrivning

– ett otydligt uppdrag

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2020/21:208 till finansutskottet

Motioner

2020/21:4089, 4090 och 4092 till miljö- och jordbruksutskottet

2020/21:4087 och 4088 till skatteutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Konstitutionsutskottets betänkanden

2020/21:KU20 Granskningsbetänkande våren 2021

2020/21:KU21 Behandlingen av riksdagens skrivelser

2020/21:KU32 Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2020/21:MJU24 Hållbarhetskriterier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet

Prot. 2020/21:139
11 juni

*Svar på
interpellationer*

Socialutskottets betänkanden
2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025
2020/21:SoU30 Stärkt kompetens i vård och omsorg – reglering av undersköterskeyrket
2020/21:SoU32 Anpassningar till EU:s nya förordningar om medicintekniska produkter – del 2
2020/21:SoU38 Frågor om tvångsvård

§ 7 Svar på interpellation 2020/21:794 om återbetalning av studielån för studenter som lämnat landet

Anf. 1 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Michael Rubbestad har frågat mig hur jag avser att agera för att säkerställa att dessa studieskulder om nu 490 miljoner kronor återbetalas till Sverige och det svenska folket.

Inledningsvis vill jag understryka att utbildning är den säkraste vägen till jobb och egenförsörjning. Utbildning på gymnasial nivå, som ofta möjliggörs med studiestöd, brukar ofta beskrivas som en vattendelare på arbetsmarknaden då arbetslösheten är betydligt högre bland dem som saknar gymnasieutbildning. Att komma i arbete ökar också möjligheterna till att studielån återbetalas. Sverige har ett av världens mest utbyggda studiemedelssystem som möjliggör för fler att studera, och därmed ökar möjligheterna att få ett jobb.

För att värna vårt studiemedelssystem är det av yttersta vikt att de som tar studielån också betalar tillbaka lånen, och de allra flesta låntagare sköter återbetalningen mycket bra. Centrala studiestödsnämnden, CSN, har sedan 2015 haft i uppdrag av regeringen att öka återbetalningen av obetalda skulder med särskilt fokus på låntagare bosatta utomlands.

Myndigheten har även fått utökade medel för att intensifiera arbetet med att driva in obetalda skulder från dessa låntagare. Arbetet har gett effekt i form av en högre återbetalningsgrad och ökade inbetalningar på uppsagda lån. Återbetalningsgraden bland utomlands bosatta låntagare har ökat under senare år. För 2020 ökade den med 3 procentenheter jämfört med året innan. Att inbetalningarna ökar innebär att risken för framtida avskrivningar av studielån minskar, vilket givetvis är positivt för samhälls ekonomin.

Jag följer CSN:s intensifierade arbete med att driva in obetalda skulder och kommer inte att tveka att överväga fler uppdrag till CSN om återbetalningsgraden skulle vända åt fel håll.

Anf. 2 MICHAEL RUBBESTAD (SD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Om jag går till banken och frågar om jag får låna 90 000 kronor för att studera ett år, det vill säga ungefär samma belopp som CSN lånar ut, kommer banken kanske att berömma mig för att vilja investera i mig själv och i min framtid genom att göra mig mer attraktiv och mer anställbar på marknaden. Att utbildning är den säkraste vägen till jobb och egenförsörjning är jag och statsrådet överens om, men det är inte det vi debatterar här i dag.

Oavsett hur goda mina intentioner än må vara med lånet kommer banken ändå i första hand att ha sin lojalitet gentemot sina övriga kunder. Och eftersom det är dessa småsparares pengar som man lånar ut vill banken såklart säkerställa att jag betalar tillbaka pengarna.

Om jag nu inte erhåller någon anställning och kanske till och med lämnar landet, hur kan då banken säkerställa att jag kommer att betala tillbaka dessa 100 000 kronor? Om jag inte kan ge ett tillfredsställande svar till banken kommer mitt lån inte att beviljas, hur viktigt utbildning än är och hur goda intentioner och syften jag än må ha med lånet.

När regeringen och CSN beviljar studielån om 7 616 kronor i månaden till personer som saknar jobb och permanent uppehållstillstånd är det inte sina egna pengar man lånar ut, utan det är svenska skattebetalares pengar. Jag förutsätter därför någonstans att Sveriges regering, som har fått folkets förtroende att förvalta skattepengarna, likt en bank också har en plan för hur man ska säkerställa hur dessa lånade medel återbetalas – oavsett vad syftet är med lånet.

Eller menar statsrådet att man antog en lagändring om att bevilja lån utan att ha någon som helst aning om hur man ska säkerställa att dessa lån kommer att återbetalas?

Anf. 3 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Regeringens ambition är att alla i Sverige som kan jobba ska jobba. Vi har ett av världens mest utbyggda studiemedelssystem, vilket möjliggör för fler att utbilda sig och skaffa sig ett jobb. Utbildning är den säkraste vägen till jobb och egenförsörjning. Att komma i arbete ökar därför möjligheten att kunna betala tillbaka sina studielån.

Rätten till en kvalitativ utbildning följer av skyldigheten att göra rätt för sig genom att skaffa sig ett jobb och en inkomst som innebär att samtliga studieskulder kan återbetalas fullt ut och att man kan bidra i samhället. Oavsett vem du är ska du i Sverige ha samma chanser till en bra framtid och en egen inkomst.

En gymnasieutbildning är som sagt en vattendelare på den svenska arbetsmarknaden för att få ett jobb. Min förhoppning, förväntan och plan för de här personerna är att de ska ta sin gymnasieexamen och därefter kunna komma i sitt första jobb och bidra till att betala tillbaka sina studieskulder men även bidra till vår gemensamma välfärd.

En åtgärd, utöver dem jag redan har nämnt, som har vidtagits för att driva in skulderna är att preskriptionstiden har höjts till 25 år, vilket betyder att även om personer inte betalar sina skulder direkt kommer skulderna inte att skrivas av de närmaste åren.

Som jag tidigare har sagt är det här en prioriterad fråga för regeringen. Jag är mån om att varenda skattekrona ska gå till rätt saker. Ingen ska utnyttja systemen. Ingen ska låta bli att betala tillbaka sina skulder, för det är våra gemensamma skattepengar.

Det är också därför som CSN under de senaste åren har fått utökade medel för att intensifiera arbetet med att driva in obetalda skulder, framför allt från låntagare som kan vara bosatta utomlands. Myndigheten har ökat antalet rättsliga processer utomlands och arbetar också långsiktigt för att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att få ökade inbetalningar. Vi ser att det här har gett effekt. Återbetalningsgraden har ökat de senaste åren.

Anf. 4 MICHAEL RUBBESTAD (SD):

Herr talman! Vid månadsskiftet maj/juni 2021 har studiemedel betalats ut till 6 841 personer i enlighet med den så kallade gymnasielagen. Den totala summan för de här lånen uppgår till drygt 490 miljoner kronor, som vi redan har berört. Sedan februari månad, alltså på ungefär fyra månader, har summan ökat med snart 100 miljoner kronor, vilket motsvarar ungefär 700 000 kronor varje dag. Läger vi dessutom till bidragsdelen hamnar vi på totalraden strax över 1 miljard kronor.

Av de här 6 841 personerna har i dagsläget 369 personer erhållit anställning eller inkomst av näringsverksamhet och därmed kvalificerat sig för att beviljas permanent uppehållstillstånd, vilket motsvarar ungefär 5 procent. Över 99 procent av de personer som har erhållit dessa studiemedel är män. Endast 68 personer av 6 841, alltså under 1 procent, är kvinnor.

Centrala studiestödsnämnden, CSN, har, precis som vi har sagt här, i uppdrag att se till att studielån återbetalas oavsett om låntagare bor i Sverige eller utomlands.

I Sverige drivs obetalda skulder in genom Kronofogden, om det behöver gå så långt, men om personen bor i utlandet krävs andra åtgärder. Normalt sett behöver CSN driva en rättslig process i utlandet för att få tillbaka det obetalda beloppet. Precis som statsrådet säger har återbetalningarna från utlandet ökat rent generellt, men återbetalningsgraden för specifikt Afghanistan har en helt annan utveckling. Där är det färre än hälften som betalar självmant. 92 procent av dem som omfattas av den så kallade gymnasielagen är från Afghanistan.

CSN säger självt att det är mycket svårt att driva in skulder från Afghanistan eftersom CSN helt saknar adressuppgifter för de personer som är bosatta där. Afghanistans motsvarighet till Svensk inkasso bekräftar att det är ”generellt mycket svårt” att driva in skulder i den här regionen.

Vidare säger CSN att domstolsprocesser sannolikt inte kommer att startas eftersom det rättsliga förfarandet är svårt att utreda, och det är komplicerat att få information om kostnaderna för ombud att föra CSN:s talan. Om CSN ens skulle lyckas är det fortfarande inte säkert att kostnaden för processen hamnar på låntagaren utan den kan komma att landa på CSN och svenska skattebetalare i alla fall.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att om en person erhållit studielån och sedan flyttar till Afghanistan kan vi inte göra något annat än att helt enkelt hoppas på låntagarens goda vilja att återbetala studielånet, även om vi förlänger preskriptionstiden till 25 år.

Statsrådet svarar att hon avser att bevaka frågan. Det är bra, och det gör jag också. Men det är inte tillräckligt, utan statsrådet behöver göra mer. Så i de specifika fallen med personer som har erhållit studielån, lämnat Sverige och sedan flyttat till Afghanistan säger statsrådet att hon inte kommer att tveka att överväga fler uppdrag till CSN. Vilka är de uppdragen, förutom förlängd preskriptionstid, som kan säkerställa återbetalning? Vem bekostar åtgärderna? Är det återigen skattebetalarna?

Anf. 5 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Alla i Sverige har rätt till en god utbildning som skapar bra förutsättningar livet ut. Syftet är att den grupp som ledamoten nämner, liksom alla andra i Sverige, ska kunna ta en gymnasieexamen, vilket leder till en större chans till arbete. Att komma i arbete ökar också möjligheterna

att betala tillbaka sitt studielån. Utbildning och arbete för alla är för mig inte minst som socialdemokrat ett absolut engagemang. Det gör Sverige till ett starkare samhälle.

Jag är medveten om att Sverigedemokraterna inte riktigt delar den visionen, utan ni slår hellre sönder de grundprinciper som det svenska samhället vilar på. Det blir tydligt när ni återigen väljer att ta den typen av debatt där ni i det här fallet villkorar rätten till utbildning baserad på etnisk bakgrund.

Detta gör inte jag. För mig är det i stället självklart att varje individ växer med utbildning. Det gör samhället starkare. Alla som kan jobba ska jobba, men för att kunna jobba krävs i många fall en gymnasieutbildning.

Jag vill återigen understryka att återbetalningen är en prioriterad fråga. Jag är mån om att varenda skattekrona ska gå till rätt saker. Har man tagit lån ska man också betala tillbaka sitt lån. Det gäller för alla med studielån. Därför har CSN de senaste åren fått utökade medel för att intensifiera sitt arbete med att driva in obetalda skulder. Man har ökat antalet rättsliga processer utomlands. Man arbetar långsiktigt för att skapa bra förutsättningar för ökade inbetalningar.

Ledamoten nämner här Afghanistan. Om det kan vara av intresse är CSN tydligt med att det är klart att det är större utmaningar att driva in skulder i länder som är krigshärjade, men CSN anser inte att det är omöjligt utan anser att det naturligtvis också är möjligt. Alla som har tagit studielån ska också betala tillbaka. Om det är av intresse kan jag åtminstone för kammarens protokoll och för dem som lyssnar säga att låntagarna inte är många, men samtliga som CSN i dag har registrerade i Afghanistan betalar av sina studieskulder.

I augusti ska CSN presentera sin redovisning av hur myndigheten har fortsatt sitt arbete med att förbättra återbetalningarna från främst utlandsbosatta låntagare och resultatet av arbetet. Man ska redovisa till regeringen. Baserat på vad de presenterar får regeringen återkomma om vi bedömer att det behöver vidtas nya åtgärder.

Anf. 6 MICHAEL RUBBESTAD (SD):

Herr talman! Sveriges Radio larmade om denna fråga redan i december förra året, och vi kan konstatera att de hade rätt. Jag har inte hört något i den här debatten som har förändrat min uppfattning.

Jag hoppades att statsrådet och regeringen skulle ha en tydlig plan. Om man har beslutat om att bevilja lån bör man rimligtvis också ha beslutat om hur lånen ska återbetalas. Men jag upplever efter dagens debatt att mina förhoppningar var lite höga.

Huruvida det var rätt att införa den så kallade gymnasielagen eller inte är jag och statsrådet inte överens om. Det är tydligt. Men det är inte heller om den saken jag frågar statsrådet i dag. Huruvida lån påverkar vikten av utbildning och ökar möjligheten att bli anställd är inte heller det jag frågar om i dag. Det jag vill veta är att i de fall som personerna har erhållit ett lån men inte erhållit en anställning och därmed blir tvungna att lämna landet, hur säkerställer vi att dessa ekonomiska medel kommer tillbaka?

Debatten om vikten av utbildning är en helt annan debatt. Statsrådet anför här att vi inte riktigt har samma syn på vikten av utbildning, men jag vill påstå att vi faktiskt har samma syn, nämligen att utbildning är viktigt. Nu är lagen vad den är, och jag önskar bara svar på hur vi säkerställer

återbetalning från de individer som har lämnat landet och flyttat tillbaka till Afghanistan, inte vikten av utbildning. Där är vi överens. Jag upplever att det här är en svår fråga för statsrådet att svara på, men jag frågar ändå en sista gång.

Anf. 7 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Med all respekt för ledamoten är det en enkel fråga att svara på. Jag har också svarat på frågan ett flertal gånger under debatten.

Sverige har ett av världens mest generösa studiemedelssystem. Vi vet att en utbildning är det bästa för att ta sig vidare till ett arbete. Alla som har rätt och möjlighet att få studiemedel har också en skyldighet att betala tillbaka sitt studielån. Det är så systemet fungerar för alla. Om det här ska vara långsiktigt hållbart måste man också betala tillbaka sina studielån. Det gäller alla.

Jag vill summera det jag har sagt i dag. Regeringen tar inte lättvindigt på obetalda skulder. Vi har vidtagit många åtgärder för att förbättra återbetalningen. Bland annat har CSN i uppdrag att förbättra återbetalningsverksamheten inte minst från låntagare bosatta utomlands. Vi har sett resultat. Det är fler som betalar tillbaka sina skulder, och det är bra.

Jag kommer att fortsätta att följa frågan. Om det finns behov kommer jag att vidta ytterligare åtgärder för att i största möjliga mån säkerställa att lån kan betalas tillbaka. De ska betalas tillbaka, och det gäller för alla. Däremot vänder jag mig starkt emot Sverigedemokraternas beskrivning att det här ska ha med etnicitet att göra. Alla har rätt att få del av ett bra och generöst studiemedelssystem om du är bosatt i Sverige, men då ska alla betala tillbaka sina studielån. Det är systemet, det är planen och det är så det fungerar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:796 om Universitets- och högskole- rådets validering av utländska gymnasiebetyg

Anf. 8 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Markus Wiechel har frågat mig om det är rimligt att svenska elever som studerar i ett annat skolsystem ska straffas för att det skolsystemet lyckas bättre än det svenska med att få elever att prestera maximalt. Han har vidare frågat hur jag kan förklara nuvarande beräkningsmodell om avsikten är att utländska gymnasiebetyg så långt som möjligt ska jämföras med betyg från den svenska gymnasieskolan och att elever oavsett i vilket land de studerat ska konkurrera på likvärdiga villkor. Han har också frågat vad mer jag menar att en elev som studerat utomlands med maxbetyg ska göra för att få samma chans som en elev som gått i svensk gymnasieskola att komma in på de mest attraktiva utbildningarna vid Sveriges främsta universitet. Vidare har han frågat mig om dessa elever kan förvänta sig att jag vidtar åtgärder för att ändra nuvarande beräkningsmodell.

Som jag svarat Markus Wiechel på en tidigare fråga på samma ämne är det Universitets- och högskolerådet, UHR, som meddelar föreskrifter om meritvärdering av betyg. Detta innefattar att bestämma hur betyg från utländsk utbildning ska värderas i förhållande till betyg från gymnasieskolan i Sverige. Utgångspunkten är att sökande med utländska betyg så långt som möjligt ska jämföras med sökande med betyg från den svenska gymnasieskolan.

Alla länder har olika antagningsregelverk, och detta avspeglas också i hur man bedömer gymnasiebetyg. Det är enligt UHR vanligt att man i andra länder har ett regelverk där man tar hänsyn inte bara till gymnasiebetyget utan även till andra kriterier medan man i Sverige använder gymnasiebetyg och högskoleprov som urvalsinstrument. Det innebär att betyg i det svenska systemet har mycket större konsekvenser än i många andra länder i och med den urvalsfunktion de har vid antagningen till nästa nivå i utbildningssystemet. Utan en justerad värdering av utländska betyg skulle elever som gått i den svenska gymnasieskolan kunna få svårt att konkurrera om platserna på populära högskoleutbildningar.

Det är alltid tråkigt när personer som arbetat hårt inte kommer in på sin drömutbildning. För den enskilda kan det påverka hela livet. Huvudregeln för fördelning av platser vid urval till högskoleutbildning är att minst en tredjedel ska fördelas på grundval av betyg, minst en tredjedel på högskoleprovsresultat och högst en tredjedel på av högskolan beslutade urvalsgrunder. Detta innebär att det finns andra möjligheter än betyg att konkurrera och antas till en högskoleutbildning.

UHR är regeringens expertmyndighet och bäst lämpad att göra bedömningar om meritvärdering av utländska betyg. Det ligger inom UHR:s uppdrag att löpande utvärdera konsekvenserna av antagningsreglerna. Att myndigheten reviderar sina föreskrifter utifrån nyare antagningsstatistik visar att myndigheten genomför dessa analyser och också gör revideringar då det är nödvändigt så att sökande till högskolan ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor, oavsett i vilket land de genomfört sin gymnasieutbildning.

Jag avser inte att föreslå några ändringar i myndighetens föreskriftsrätt på området.

Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! För inte så länge sedan öppnade jag Facebook och tittade tillbaka på en gammal händelse. Det visade sig att i dag för exakt 14 år sedan satte jag mig på planet från USA till Sverige efter sex år i amerikansk skola. Med mig hade jag ett high school diploma och vissa betyg från distansstudier i svenska för att bli behörig till ett svenskt universitet.

Skolan var aldrig något som jag tyckte var särskilt roligt. Jag var knappt heller någon som hade jättelätt för alla ämnen, utan jag fick kämpa. Jag slet, och tack vare mina föräldrar fixade jag distanskurserna svenska A och B så att jag blev behörig till svenskt universitet.

Efter väldigt mycket slit fick jag bra betyg och kunde söka den utbildning jag ville på Linköpings universitet. Jag kunde komma in på det program jag ville på grund av att jag slet och på grund av att mina föräldrar pushade mig och gjorde vad de kunde för att jag skulle fortsätta kämpa.

Jag hade dessutom en vilja att komma tillbaka till Sverige efter många år. Som 13-åring lovade jag mig själv att den dag jag själv fick bestämma, det vill säga när jag flyttade hemifrån, skulle jag tillbaka till Sverige. Mina föräldrar bodde kvar i USA. Jag hade egentligen ingenting som gjorde att jag var tvungen att komma hit.

Herr talman! I dag hade jag inte kommit in, av den enkla anledningen att man har ändrat kriterierna. Jag har precis samma betyg nu som tidigare.

För mig spelar det här inte någon större roll. Jag har ingen ambition att söka till det programmet igen eller till något annat. Däremot drabbar det tusentals andra. Vi har ingen aning om hur många som kan förväntas söka sig tillbaka till svenska universitet efter ett antal år utomlands på grund av sina föräldrars livsval – inte sina egna livsval utan sina föräldrars. Det straffas de för, herr talman. Vad finns det för rättvisa i detta?

Anf. 10 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Det är alldeles uppenbart så som Markus Wiechel från Sverigedemokraterna också beskriver att människor rör sig över världen, mellan olika länder och av olika anledningar, och tar del av olika länders utbildningssystem och möjligheter att bygga sig starkare för framtiden.

Jag hör till dem som tycker att det är mycket viktigt att vi har dessa möjligheter för människor som rör sig över världen, inte minst unga människor. Jag hade en lite annan debatt här nyss med en partivän till Markus Wiechel.

Nåväl, i det här fallet är det så att det är UHR, Universitets- och högskolerådet, som är expertmyndighet. De är bäst lämpade och det är deras uppdrag att göra bedömningar om meritvärdering av utländska betyg. Det innefattar att bestämma hur betyg från en utländsk utbildning ska värderas i förhållande till betyg från till exempel gymnasieskolan i Sverige.

Vid årets granskning har UHR kommit fram till att betygsfördelningen bland dem som har sökt till högskolan med gymnasiebetyg från just USA, som ledamoten nämner här, är mycket olik betygsfördelningen bland de sökande med en svensk gymnasieexamen.

Högskolan, ska vi komma ihåg, är den del av det svenska utbildningssystemet som bygger vidare på den svenska gymnasieskolan. Det är ur mitt perspektiv viktigt att elever därifrån inte ska ha en sämre chans än elever från andra länder att bli antagna till högskoleutbildningen.

Det är därför det är viktigt att det är just en expertmyndighet som inom sitt uppdrag har ansvaret för att göra den här meritvärderingen. Det är också den som har beslutat om en omräkningstabell.

Jag ser för tillfället inget behov av att vidta några andra åtgärder. Det finns en ansvarig myndighet, den har det här inom sitt ansvarsområde, och jag anser att det är myndigheten som ska göra de här bedömningarna för att det ska bli så rättvist som möjligt.

Anf. 11 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Regeringens paradgren det senaste året, om inte att skylla ifrån sig på andra aktörer, har varit att gömma sig bakom sina egna myndigheter. Det har vi sett gång på gång, vilket inte gör det mindre beklagligt, och vi ser det tyvärr även i detta fall.

Om man som ansvarig minister ser att det finns ett uppenbart problem – och det hoppas jag verkligen att statsrådet gör – förväntar jag mig att

man agerar. Vi kan ju höra i svaret att man vill att det ska vara likvärdiga villkor. Elever ska ha samma chans, oavsett vilken skola de gått i.

Ska vi göra förändringen baserat på olika gymnasieskolor i Sverige? I vissa skolor är det kanske en större andel som presterar bra. Är deras A-betyg mindre värt än i de skolor där det är färre som presterar bra? Det är precis samma sak.

Jag förstår inte hur man kan påstå att detta på något sätt handlar om rättvisa eller likvärdiga villkor. Det må vara någon form av socialistisk rättvisa, där man på något sätt ska straffa dem som kommer från ett område där det går förhållandevis bra. Men det är ingen rättvisa.

Det finns absolut olika betygsvärderingar. Men om vi tar USA som exempel är det där, precis som statsrådet också sa i sitt svar, inte bara betyg som spelar roll utan även vissa andra saker – extra credits. Det innebär att man kanske har aktiviteter efter skolan som man kan tillgodoräkna sig när man söker till college. Samma möjlighet finns inte i Sverige. Då borde väl de betygen snarare värderas uppåt och inte nedåt eftersom man inte har med allt, som i Sverige. Här är paketet komplett, så att säga.

Statsrådet nämnde att svenska elever skulle ha svårt att konkurrera. Vad har detta med någonting att göra? Huvudsaken är att det är likvärdigt och rättvist och att man bedöms utifrån samma kriterier. Det gör man inte i dag.

Anf. 12 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! För att vi ska kunna ha ett system där antagningen till högre utbildning sker på lika villkor måste utländska betyg värderas i förhållande till svenska gymnasiebetyg på ett korrekt sätt. Detta är av största vikt, och de omräkningstabeller som är framtagna av den ansvariga expertmyndigheten UHR garanterar en likvärdig värdering. Jag har förtroende för att myndigheten med expertis på området sköter den uppgiften – större förtroende än om det skulle vara Sverigedemokraterna som bestämde vilka betyg som är tillräckligt bra eller inte för att ta sig vidare i det svenska utbildningssystemet.

UHR har alldeles nyligen också varit i utbildningsutskottet med anledning av detta och berättat om det arbete man som myndighet gör under det ansvar man har. Jag hoppas att ledamoten eller partivänner till ledamoten i utbildningsutskottet också ställde dessa frågor till myndigheten eftersom den ansvarar för framtagande av denna omräkningsmodell.

Sedan vill jag bara lägga till i denna debatt att det väl då är för väl att vi har ett system i Sverige där gymnasiebetyg inte är den enda vägen för att komma i fråga för den högskoleutbildning man allra helst önskar. Detta är en anledning till att inte minst jag som statsråd men också vi socialdemokrater är väldigt angelägna om att det fortsatt finns möjlighet att konkurrera om en högre utbildning även med högskoleprovet. Regeringen har ju inte minst under pandemin vidtagit ett antal åtgärder för att öka möjligheten att genomföra högskoleprovet. Det är en viktig andra chans för att ges en möjlighet att konkurrera om de utbildningar som är mest eftertraktade; det är ett urvalssystem, helt enkelt.

Anf. 13 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Det är naturligtvis jättebra att det finns olika sätt att komma in på en utbildning, att man kan söka genom högskoleprov och så

vidare. Men det ändrar inte det faktum att om ens föräldrar har valt att bosätta sig utomlands och man därför studerar utomlands, exempelvis på amerikansk high school, innebär det att man diskrimineras. Det handlar om ren och skär diskriminering på grund av vilken skola man har råkat gå i. Återigen – det handlar inte om prestation eller om hur duktig man är.

Föreningen Svenskar i Världen hade ett solklart exempel på detta. En ung tjej hade kämpat och fått toppbetyg – hon kunde inte få högre betyg i amerikansk high school. Så kom hon till Sverige, och då räknades hennes betyg som 19,0, inte 20,0, enbart för att hon hade gått i amerikansk high school. Detta är inte rättvist. Det är fullkomligt orimligt.

Precis som statsrådet själv nämnde är utlandssvenskar en enorm resurs för det svenska samhället. Det är personer som har spenderat några år utomlands och fått kontakter och nya lärodomar och som kommer tillbaka. Varför ska de inte få samma möjlighet? För de har inte samma möjlighet. Det spelar ingen roll vad statsrådet säger – de har inte det i dag.

Jag är själv ett tydligt exempel på detta. Jag gick själv, efter att ha läst om detta, in och kollade på valideringen. Varför är mina betyg lägre i dag än för 14 år sedan?

Anf. 14 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Ja, vi vet att människor rör sig över världen, mellan olika länder och av olika anledningar. Man tar del av olika länders utbildningssystem; det tycker jag är viktigt. Varje person växer med utbildning. Det gör det möjligt att få en bättre framtid – att få jobb, försörja sig själv och bidra till samhället. Det är viktigt att detta fungerar på ett bra sätt för alla inblandade.

Som ansvarig minister tycker jag att det är en självklarhet att antagningen till den högre utbildningen i Sverige ska ske på lika villkor och med utgångspunkt i svenska antagningskrav. Detta innebär att betyg från utländsk utbildning behöver värderas i förhållande till betyg från gymnasieskolan i Sverige.

UHR är expertmyndigheten. UHR har också alldeles nyligen varit i riksdagens utbildningsutskott för att svara på just de frågor som handlar om hur myndigheten har tagit ansvar för denna typ av omräkningsmodell. Jag hoppas att ledamoten eller ledamotens partivänner i utbildningsutskottet då ställde dessa frågor till UHR.

Det ligger i UHR:s uppdrag att löpande utvärdera konsekvenserna av antagningsreglerna, och det är myndigheten som är bäst lämpad att göra bedömningar gällande meritvärdering av utländska betyg. Ledamoten torde veta att det inte är enkelt att dra slutsatsen att en högre andel med högsta betyg betyder att elever i det skolsystemet har presterat maximalt. Det går inte att dra sådana slutsatser, bland annat enligt myndigheten UHR. Vi kan också här i Sverige se att vi har ett problem med glädjebetyg, som inte alltid betyder att man har med sig de kunskaper man behöver för att ta sig vidare till nästa nivå.

Det är viktigt att vi har myndigheter som har som sitt område och sitt ansvar att se till att detta sker på ett korrekt och likvärdigt sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 15 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Magnus Stuart har frågat mig om det finns en av ministern och regeringen framtagen strategi för en återstart av kultursektorn och hur ser den i så fall ut.

Covid-19-pandemin har drabbat kultursektorn hårt. Kulturupplevelser bygger ofta på att människor träffas och tar del av eller utövar kulturella verksamheter tillsammans. Genom de restriktioner som har varit nödvändiga under pandemin har kulturens förutsättningar därför kraftigt begränsats.

Regeringen har samtidigt gjort en rad särskilda insatser för att mildra de ekonomiska konsekvenserna för kultursektorn så att bärande delar av kulturlivet ska kunna överleva och återstarta efter pandemin. Hittills har under 2020 och 2021 sammanlagt 6,2 miljarder kronor betalats ut i krisstöd. Regeringen har också fattat beslut om omfattande generella krisåtgärder, som självklart också är ämnade för företag inom kultursektorn. Regeringen har även höjt statsbidragen till kommun- och regionsektorn, vilket också spelar en viktig roll för kulturens finansiering i hela landet.

Men redan i december 2020 tillsatte regeringen också en utredning om kulturens återstart som ska bidra med reflektion, analys och förslag till åtgärder framåt så att kulturen har förutsättningar att vara en stark och oberoende kraft i samhällsutvecklingen även i framtiden. Till särskild utredare har regeringen utsett Linda Zachrisson. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2021. Utredningens betänkande kommer att utgöra ett viktigt underlag för att kunna identifiera de fortsatta behoven och vidta lämpliga åtgärder i syfte att återstarta kultursektorn.

Anf. 16 MAGNUS STUART (M):

Herr talman! Tack för svaret, ministern!

Inte minst under pandemin har vi sett att många kulturutövare har fått stora problem och minskade möjligheter till jobb och inkomster. Alla utövare har mer eller mindre påverkats. Men de som har påverkats allra mest är nöjes- och temaparker, som tappat upp till 80 procent i omsättning, samt teater- och konserthusföretag, som har tappat 57 procent i omsättning.

Myndigheten för kulturanalys gör följande sammanfattning av hur pandemin har påverkat kulturområdet: För det första minskat och förändrat kulturbud, för det andra intäkts- och inkomstbortfall och andra ekonomiska konsekvenser samt för det tredje ökad osäkerhet om kulturens framtid.

Vi hör från många att man just nu är osäker på om man över huvud taget kan komma igång med sin verksamhet igen efter pandemin.

Stödet består till största delen av egna resurser och idéer. Sedan finns möjlighet att söka sponsring och bidrag av olika slag från staten, kommuner och regioner. Det statliga stödet har kommit i olika omgångar och haft olika uppgift och olika namn, och det har varit lite olika myndigheter man ska sända sina ansökningar till. Detta har inte varit helt lätt att förhålla sig till.

Många utövare kämpar för sin överlevnad och går lätt vilse i byråkratin. Men, herr talman, och jag säger ”men”, för jag vet inte vilka regler

som gäller och till vilken myndighet man ska vända sig, och när man inte vet det är det svårt att agera.

Vi hör att regeringen har tillsatt en utredning för kulturens återstart, och det är mycket bra. Utredaren ska lämna förslag till regeringen den 30 september.

Min undran är om vi skulle kunna få veta lite mer i detalj från kulturministern hur hon tänker kring återstarten av kulturen. Jag tror att många med mig tycker att det är långt till slutet av september, och många skulle nog vilja veta redan nu. Det är många som väntar på besked.

Anf. 17 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka min kollega Magnus Stuart för en viktig interpellation. Den oro som han framför i frågeställningen till ministern delas självklart av hela den moderata kulturkommittén.

Vi moderater har ett stort engagemang för hela det kulturella ekosystemets fortlevnad. Och det har varit tufft under pandemin för kultursektorn, en sektor som i många fall förutsätter möjligheter för människor att träffas och umgås för att ta del av det erbjuds. Det är också därför som kulturen drabbats särskilt hårt när samhället satts på paus. Under en plågsamt lång tid har kultursektorn fått vänta på besked.

När vi träffar kulturbranschens aktörer är det tyvärr inte ett alltför ovanligt medskick till oss att regeringens senfärdighet och uppvisade ovisshet försvårar planeringen av arbetet framåt. Det är inte sällan som kulturministern och regeringen har agerat först efter att vi moderater och oppositionen i denna riksdag samlat en majoritet för förstärkningar av stöd och åtgärder. Det handlar till exempel om stöd till enskilda näringsidkare, vilket många inom kulturbranschen faktiskt är, ett stöd som vi i juni i fjol föreslog skulle inrättas och som regeringen först i november återkom med förslag om. Det handlade till exempel också om evenemangsstödet, som ju innebär att kultur- och idrottsevenemang som planeras får garantier om täckning av 70 procent av kostnaderna i det fall att pandemin sätter stopp och gör att man måste ställa in. Det var ett moderat förslag som fick majoritet i denna riksdag i februari i år, men som regeringen och kulturministern försökte ta åt sig äran av när det fanns med i en extra ändringsbudget i april.

Stöd till kommuner och regioner, korttidspermitteringar, omställningsstöd, nedstängningsstöd om pandemilagen används – listan kan göras lång där regeringen släpat fötterna efter sig och kommit till skott först efter moderat initiativ.

Herr talman! Nu krävs att den reaktiva inställningen ersätts med proaktivitet från regeringens sida. Jag vill därför instämma i min kollega Magnus Stuarts fråga: Har kulturministern och regeringen någon framtagen strategi för en återstart av kultursektorn, utöver planerade lättnader av restriktioner, och hur ser den i så fall ut?

Anf. 18 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Jag vill, liksom min kollega Viktor Wärnick, tacka vår kollega Magnus Stuart för en väldigt viktig interpellation.

Vi är förstås alla bekymrade och har varit det ända sedan pandemin slog till för ett och ett halvt år sedan och särskilt drabbade kultur- och idrottssektorn och besöksnäringen.

Nu är vi här för att diskutera kultur och idrott, för vilket ministern har ett ansvar, för att få ytterligare besked om hur vi ska blicka framåt. Men vi ska också blicka bakåt lite grann på hur hanteringen hittills har sett ut, och en del har Viktor Wärnick redogjort för.

Det har varit svårt. Vi ska alla definitivt ha respekt, oberoende av vilken regering som sitter, för att det är svårt att hantera en osynlig fiende som vi tidigare inte haft kontakt med i så stor omfattning i vårt land och globalt. Vi ska också ha respekt för det stora engagemang som kultur- och idrottsministern visar för sitt ämbete och framför allt för hennes kompetens inom kulturen.

Däremot har det varit svårt att uttyda och tolka vad det egentligen är som har gällt, och det uttrycktes mycket tydligt i det som kollegan Magnus Stuart framförde i sitt svar på ministerns interpellationssvar.

Detta med strategier är väldigt intressant. I min värld – jag har en militär bakgrund – är strategi ett slags flödesschema, det vill säga att man utifrån utfallutveckling av olika krishanteringar har olika vägar att gå. Ordet strategi har också varit vanligt förekommande i debatten och i svaren från regeringen. Jag har förmånen att också sitta i konstitutionsutskottet, där vi från konstitutionell och juridisk aspekt har tittat på hur regeringen har hanterat pandemin hittills.

Kort och gott har statsministern sagt att man inte har haft någon strategi. Ändå har man hänvisat till en strategi. Man har publicerat den på sin hemsida. Den har uppfattats av myndigheter som styrande, även om det inte har varit avsikten. Och den har varken beslutats eller beretts på det sätt som den ska.

I den här förvirringen är det klart att vi som opposition och samhället har svårt att uttyda vad regeringen har för strategi, utöver ett antal målsättningar. Vi ser nu att det till slut ändå har kommit ett slags plan från regeringen.

Förutom utredningen som ska presenteras den 30 september har Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att redovisa, vilket de gjorde i måndags, möjligheten att genomföra större evenemang på ett smittsäkert sätt. Vi återkommer till detta i påföljande interpellationsdebatt.

Vid pressträffen med Folkhälsomyndigheten och regeringen i måndags var det en muntlig redovisning, det vill säga att det inte finns några handlingar att lämna ut om vad som där sas. Det är av högsta intresse att inblandade aktörer inom kultur- och idrottsvärlden och övriga intressenter, supportrar och framför allt också vi i Sveriges riksdag får tydligare besked om vad som gäller, för tiden går, och tid och brist på besked kostar pengar.

Anf. 19 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att rikta ett tack till samtliga moderata riksdagsledamöter som är inblandade i den här debatten. Jag tycker att det bådär gott för kulturens återstart och framtid att detta breda engagemang för kultursektorn finns i kammaren. Det vill jag vara tydlig med.

Precis som Magnus Stuart säger har det varit en svår situation. Vi har att hantera ett okänt virus. Det har krävt olika typer av restriktioner. Det har drabbat kulturen väldigt hårt. Och det har hela tiden funnits en osäkerhet om hur länge krisen kommer att vara.

Vi har ju blickat tillbaka litegrann på krisstöden som har presenterats, och precis som riksdagsledamöten säger har de presenterats i omgångar.

Vi var väldigt tidigt ute med den första halva miljarden till kulturen. Sedan visade det sig att pandemin inte skulle gå över och att konsekvenserna inte skulle lätta på kort sikt, så mot hösten presenterade vi ytterligare stora satsningar och har även fyllt på dem under det här året.

När det gäller stöden har jag full förståelse för att aktörer inom kultursektorn har tyckt och fortfarande tycker att det är svårt att veta vart man ska vända sig. Min grundgång har hela tiden varit att vi behöver se över stöden och justera dem vid behov så att de blir så träffsäkra som möjligt och når ut dit där de bäst behövs.

Vi har behövt jobba med flera bidragsgivande myndigheter eftersom kultursektorn är så mångfasetterad. Ett stöd räcker inte för alla, utan vi behöver nå ut till den ideella kulturen, till samlingslokalerna och till den regionala kulturen via samverkansmodellen. Vi har kulturföretagen och filmindustrin med sina förutsättningar och biografen, och vi har inte minst de enskilda kulturskaparna.

De stöd som har delats ut via Kulturdepartementets bidragsgivande myndigheter har kommit ut relativt snabbt. Vi har hunnit dela ut stöd i flera omgångar. Dessa har, enligt de rapporter jag fått, uppskattats brett och varit väldigt viktiga för olika aktörers överlevnad och för säkrandet av jobb inom många olika verksamheter.

Dessa stöd har dock behövt kompletteras med olika typer av företagsstöd, inte minst korttidspermittering men även omställningsstöd och det stöd till enskilda näringsidkare som Viktor Wärnick nämnde och som jag också tycker är extraordinärt viktigt. Det är bra att de kom på plats, men även jag kan önska att vissa stöd hade kommit på plats tidigare.

Ibland har dessa stöd kommit i otakt med varandra, men jag vill försäkra ledamöterna om att jag följer detta och analyserar om Kulturdepartementet kan göra justeringar så att de olika aktörerna får de medel de ska ha.

Låt mig återvända till strategin. Det finns en inneboende svårighet i att skapa en strategi när man fortfarande inte har konsekvenserna klara för sig. Som ni vet jobbar vi med en återstart av kultursektorn, och det här kommer att bli en grund för att se hur snabbt denna återstart kan ske. Vad händer i höst? Folkhälsomyndigheten siar om att det kan bli en ganska tydlig återöppning. Men det finns fortfarande orosmoln i omvärlden som vi behöver hantera, vilket vi återkommer till i nästa interpellationsdebatt.

Därför är det viktigt att denna utredning är tillsatt. Den ska presentera förslag, analysera förutsättningar för återhämtning och synliggöra initiativ som har etablerats under pandemin för att tillgängliggöra kultur och som man kan ta med sig framåt i återstarten, inte minst digitaliseringen. Det handlar också om de strukturella problem som landets kultursektor har och som har synliggjorts och som vi nu diskuterar och som jag hoppas att vi kan få ett brett stöd för att komma till rätta med.

Vi har också gett flera andra analysuppdrag till andra myndigheter, och jag kan återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Sammanfattningsvis hoppas jag att allt detta kommer att ge oss ett brett underlag för strategin framåt.

Anf. 20 MAGNUS STUART (M):

Herr talman! En del positivt har också kommit fram under pandemin. Kultursektorn såväl som andra delar av samhället har tagit stora steg fram-

åt inom digitaliseringens område. Vi kommer säkert att få se fler digitala event framöver, men vi måste finna sätt som gör att man kan få ta betalt även vid digitala konserter, pjäser, konstutställningar med mera.

Tack vare digitaliseringen kan marknaden för våra utövare bli så mycket större än före pandemin. Tänk så mycket större marknad varje kulturutövare kan få om de även i framtiden kan vara delvis digitala och nå en betydligt större publik. Tänk också på vad detta kan innebära för hållbarheten: färre resor och mindre miljöpåverkan.

Jag är i grunden övertygad om att de flesta vill ha sin publik live, men en kombination av live och digitalt kan i framtiden vara hållbart.

Herr talman! I kulturutskottet har vi utbyte med bland annat våra nordiska grannländer. Under pandemin har våra grannländer och vi haft olika strategier för att hantera smittan i våra samhällen.

Nu har vi en viktig gemensam fråga framför oss, och det att återöppna våra länder och få full kraft i kultursektorn igen. Många kulturutövare är beroende av att kunna ha hela den nordiska marknaden som sin hemmarknad.

Min undran är därför till kulturministern: Sker det någon som helst samordning inom Norden inom kulturens område under återöppnandet av våra länder? Har kulturministern kontakt i denna fråga med kollegorna i till exempel Finland, Norge och Danmark? Lyssnar vi på varandra och försöker harmonisera öppnandet och strategin för framtiden så långt det är möjligt?

Anf. 21 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Den utredning som regeringen har tillsatt om kulturens återstart och som kulturministern återkommer till i sitt svar i debatten är ytterligare ett talande exempel på hur långsamt det går för regeringen i detta arbete.

Ursprungligen skulle utredningen vara klar den 30 juni i år, alltså om bara några veckor. Den plan för återstart som hade behövt vara på plats långt tidigare, kanske tidig vår, skulle alltså inte vara klar förrän nu. Men i mars meddelade regeringen att utredningen försenas till i höst. Nu ska åtgärderna för kulturens återstart presenteras först den 30 september.

Herr talman! Det är nu åtgärderna och hoppet behövs i kulturbranschen, inte längre fram. Att invänta hösten när vi redan nu ser ljuset i tunneln och anar att samhället så sakteliga börjar återhämta sig genom vaccinationer och minskad smittspridning – vi hoppas att det håller i sig – duger det inte att dröja så länge.

Herr talman! Kommer kulturministern att snabba på återstartsarbetet i regeringen, eller tvingas branschen åter vänta på konkreta åtgärder, nu till i höst?

Anf. 22 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Sommaren är ju högsäsong för många kulturevenemang och mycket idrott. Förra årets säsong blev ju av förklarliga skäl mycket begränsad för såväl kulturen och idrotten, och många konserter och idrotts-evenemang ställdes in.

I många andra europeiska länder startade man redan under våren ett strategiarbete för att ha en långsiktig plan med hänsyn taget till pandemi-

utvecklingen. Det är därför sorgligt att den utredning som ministern har tillsatt har försenats till slutet av september, när även denna säsong är över.

Ingången till utredningen är det uppdrag som har getts till Folkhälsomyndigheten och som redovisades i måndags. Jag begränsar därför min frågeställning till ministern eftersom detta redovisades muntligt. Det är dock många som är oerhört intresserade av vad Folkhälsomyndigheten redovisade. Uppdraget gällde hur större evenemang kan genomföras på ett smittsäkert sätt och behovet av att anpassa större evenemang, till exempel genom sektionering, testning eller vaccinationsbevis.

Det här är viktiga ingångar, och förhoppningsvis kan detta komma som nästa nivå av anpassningar av publikevent i den plan som ministern har aviserat.

Anf. 23 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag önskar att jag hade flera timmar för detta samtal, för det är ju så många delar i det.

Låt mig börja med att kommentera Magnus Stuarts fråga om samarbetet och diskussionen med de övriga nordiska länderna. Ja, vi har en kontakt, och vi följer nära deras arbete. Eftersom de övriga nordiska länderna har legat bättre till än vi när det gäller smittspridningen ligger de delvis före oss i återöppnandet. De har också haft fler nedstängningar än Sverige, så det går inte att jämföra rakt av.

Det har visat sig vara svårt i såväl det nordiska som det europeiska samarbetet att synka restriktioner, både vid införande och återöppnande. Det har jag respekt för, för det handlar om varje lands möjligheter att införa de åtgärder som krävs för att begränsa smittan.

Vi följer arbetet i de andra länderna noga och försöker se vad vi kan dra lärdom av. Jag vill understryka att internationaliseringen är jätte viktig för det svenska kulturlivet och för enskilda konstnärer och fria grupper, inte minst inom dansen, som är väldigt beroende av den europeiska scenen och även det nordiska samarbetet. Filmen är också ett sådant område.

Nu har det varit svårt på grund av pandemin. Vi vet att många aktörer just nu förbereder sig för att kunna ta steget ut igen och jobba för det internationella samarbetet. Det tycker jag är viktigt att vi också trycker på för. Vi värnar vårt eget kulturliv, men vi vet att det blir som bäst när det finns möjligheter till utbyte och resande. Det är inte bara att våra kulturskapare ska ut i världen utan också tvärtom – det berikar vårt kulturliv här.

När det gäller uppdraget och den utredning som Linda Zachrisson driver hoppas jag att riksdagsledamöterna förstår att det inte är för att vi tycker att det är roligt som vi förlänger tiden för utredningen, utan det är väldigt omfattande frågeställningar som den har att hantera. Jag vill se en genomarbetad utredning och att utredningen känner att de har den tid som krävs för det ambitiösa arbete de gör, med samtal med aktörer runt om i hela landet för att försöka mejsla ned de allra viktigaste förslagen till oss.

Jag tror att många snarare hade velat att utredningen fick ytterligare ett halvår, men jag säger att vi måste ha förslagen på bordet. Men sedan är detta naturligtvis inte det enda arbetet. Vi har gett flera andra uppdrag till olika myndigheter.

Myndigheten för kulturanalys tittar just nu på översynen av pandemins effekter inom kulturområdet och kom med en första rapport tidigare i vår.

Konstnärsnämnden ska senare denna månad rapportera om hur coronapandemin har påverkat konstnärers ekonomiska och sociala villkor.

Riksantikvarieämbetet har fått ett särskilt uppdrag att titta på hur de kan fungera som stöd för landets kulturarvsmyndigheter och museer.

Sedan har vi de bidragsgivande myndigheterna, som ska följa upp utvecklingen, konsekvenserna och effekterna av de krisstöd som de har fördelat.

Vi kunde för ett par veckor sedan presentera att vi har skjutit till ytterligare 750 miljoner kronor till kultursektorn, precis som till idrotten. Dessa pengar kommer alltmer att styras mot stimulans till återstart. Det fanns även med i den miljard som vi hade för i år. Det evenemangsstöd som Moderaterna har drivit på för i kulturutskottet, som det nu finns en bred uppslutning kring och som jag på ett korrekt sätt presenterar som en del av regeringens budget, som jag naturligtvis behöver ta ansvar för, blir en del i återstarten.

Vi behöver jobba både på kort sikt, på medellång sikt och på lång sikt. Jag har sett alla de olika strukturella utmaningar som har belysts ännu mer nu under pandemin, och där har jag jobbat för konstnärers ekonomiska villkor och trygghet.

När det gäller vårt samarbete med regioner och kommuner i hela landet är det även där viktigt att vi ser att vi har ett gemensamt politiskt ansvar för återstarten. Vi har haft väldigt goda diskussioner med ledande politiker i kulturnämnder runt om i Sverige och kommer att fortsätta att ha det, för vi behöver en gemensam kraftsamling för kulturens återstart, tillsammans.

Anf. 24 MAGNUS STUART (M):

Herr talman! Jag är glad att ministern tar upp de olika myndigheterna här. Vem eller vilken myndighet kommer att vara ansvarig för återstarten inom kultursektorn? Det är nog många. I dag är det förfärligt många myndigheter som är involverade i kulturutövarnas verksamhet, och det är inte lätt att hålla ordning på vem som ansvarar för vad.

Jag räknade nyligen ut att det kan vara en åtta tio myndigheter, varav ministern räknade upp flera stycken, som varje utövare måste förhålla sig till. Det är snårigt, och detta har visat sig inte minst under pandemin. Listan på myndigheter är alltför lång, och med min egen erfarenhet som företagare i 35 år vill jag påstå att det inte finns någon möjlighet att hålla ordning på vem man ska vända sig till i de olika frågorna. Här måste det ske förändringar.

Det finns mycket som måste göras när Sverige återstartar efter pandemin. Det kommer att bli en dragkamp om resurser, men om kulturen inte får rätt stöttning för återstarten kan det dröja alltför länge innan vi åter ser ett blomstrande kulturliv.

Tror ministern att det kan finnas möjlighet att vi i samband med återstarten efter pandemin kan få se en neddragning eller sammanslagning av myndigheter som kulturutövare har att förhålla sig till? Och vore det inte bra om vi kunde lägga ännu mer av de avsatta budgetmedlen på investeringar i kultursektorn i stället för på myndighetsbyråkrati?

Anf. 25 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag vill ge en bild från verkligheten. För precis en vecka sedan, bara dagar efter att de något större sammankomsterna blev tillåtna

utomhus, var jag i Helsingborg och bevistade en konsert. Det var helt underbart att se glädjen hos både arrangörerna och besökarna över att åter få uppleva kultur tillsammans. Den arrangör som jag pratade med var eld och lågor över att nu äntligen kunna komma igång med verksamhet igen, om än i liten, begränsad skala.

Jag delar Magnus Stuarts syn på att vi helst upplever viss kultur live. Jag hoppas och tror att det kommer att bli en återströmning till kulturen och till kulturupplevelser, som i sig kommer att vara en inverkan i återstarten.

Jag är dock övertygad om att vi på olika sätt kommer att behöva stötta kulturen framöver för att ta oss igenom pandemin och bygga tillbaka något som är bättre än det som vi lämnade bakom oss.

Den plan för avveckling av restriktioner som vi har presenterat kommer att ha stor betydelse, och den utredning om kulturens återstart som jag har tillsatt är en viktig pusselbit i arbetet. Jag ser fram emot att få ta del av resultatet. Min ambition är att tillvarata förslagen med utgångspunkten att kulturen ska få bästa möjliga förutsättningar att återhämta sig.

Sedan är jag övertygad om att vi kommer att få fortsätta med en del av de långsiktiga utvecklingsfrågorna för kulturen, inte minst de enskilda konstnärernas och kulturskaparnas trygghet. De bidragsgivande myndigheterna är väldigt viktiga, men det handlar också om att man ska kunna vara sjuk eller arbetslös utan att helt hamna utanför systemen. Så har det varit i alltför hög grad under pandemin, så det här kommer att vara ytterligare en viktig pusselbit.

Jag vill tacka för debatten och för engagemanget. Jag hoppas att kulturpolitiker av olika färger här i riksdagen fortsätter att kroka arm i dessa frågor så att vi kan säkra en offensiv kulturbudget och även nödvändiga reformer framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellationerna 2020/21:807 och 814 om återöppningen av kulturen och idrotten

Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Viktor Wärnick har frågat mig om jag kommer att agera för att återöppningen av kulturen och idrotten inte ska försvåras mer än nödvändigt. Annicka Engblom har frågat mig om jag kommer att utarbeta en mer flexibel plan för återöppnande av arenasporter och större evenemang och, om så är fallet, när i tid en sådan skulle kunna förväntas presenteras. Jag har valt att besvara interpellationerna samlat.

Covid-19-pandemin har haft stora konsekvenser för kultur- och idrottsområdet. Ett levande kulturliv och en stark idrottsrörelse är oerhört viktiga för vår gemensamma välfärd och enskilda människors livssituation. Regeringen har därför vidtagit flera åtgärder för dessa sektors överlevnad och möjlighet till återstart.

Regeringen har tidigare tillfört särskilda krisstöd till kultur- och idrottsområdet, utöver de generella stöden för jobb och företagande. Nyligen aviserade regeringen att ytterligare kris- och stimulansstöd kommer att tillföras kultur- och idrottsområdet. För att underlätta planeringen av evene-

mang kommer även ett särskilt evenemangsstöd att införas. Stödet är en av de åtgärder regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om ett garantistöd till kultur och idrott.

Den 27 maj presenterade regeringen sin plan i fem steg för anpassning och avveckling av de restriktioner som tagits fram med anledning av covid-19-pandemin. Den 1 juni genomfördes det första steget, då bland annat nya deltagartak för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar trädde i kraft. Det andra steget, som beräknas träda i kraft omkring den 1 juli, innebär bland annat ytterligare höjda deltagartak för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt höjda deltagartak för privata sammankomster. Steget innebär att upp till 3 000 deltagare tillåts vid utomhusarrangemang där deltagarna anvisats en sittplats.

Regeringen har även gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att bedöma bland annat om större evenemang kan genomföras på ett smittsäkert sätt med stöd av till exempel sektionering, testning eller vaccinationsbevis.

Regeringen avser att återkomma i mitten av juni med ett ställningstagande om det även ska införas en möjlighet att använda vaccinationsbevis eller liknande för vissa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar under en begränsad period.

För att avgöra om det är möjligt att gå vidare till nästa steg och införa ytterligare lättnader kommer en samlad bedömning att göras utifrån indikatorer som Folkhälsomyndigheten tagit fram. Det handlar om smittspridning, belastning på sjukvården samt vaccinationsgrad i hela befolkningen.

Herr talman! Vi har under hela krisen varit tydliga med att grundlagsfästa fri- och rättigheter inte ska begränsas längre än nödvändigt och att åtgärder enligt pandemilagen ska vara proportionerliga och inte i onödan får begränsa verksamheter som kan genomföras på ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt. Regeringen följer utvecklingen löpande och har också en tät dialog med berörda aktörer inom kultursektorn och idrottsrörelsen.

Anf. 27 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Jag får inleda med att tacka kulturministern för svaret på interpellationerna från Annicka Engblom och mig.

Som kulturministern säkert märkt finns det ett stort engagemang hos oss moderater vad gäller ett smittsäkert och effektivt återöppnande av kulturen och idrotten. Detta engagemang delas, vill jag säga, av kultur- och idrottsbranschen, där stor kompetens finns för att så också ska bli fallet.

Vi längtar alla efter konserterna, biobesöken, föreställningarna, matcherna, bara för att nämna några saker som fått sättas på vänt under det senaste året.

Kulturen och idrotten har levt med oklara, långsamma och hattiga besked i över ett års tid. Ett exempel är teater- och underhållningsbranschen, som har haft en omöjlig uppgift i att försöka planera någon verksamhet. Många där har stått utan inkomst under lång tid, och ett helt ekosystem av kulturskapare och företagare håller på att trasas sönder.

Ett annat exempel är elitidrotten, som i praktiken har fått utestänga sin publik helt och hållet och därmed mist stora delar av sina inkomster.

Herr talman! Nu ser vi förhoppningsvis början på slutet av denna pandemi, som förstört så mycket för så många. Nu behövs också en klok och

balanserad återöppning av samhället i allmänhet, men för kulturen och idrotten i synnerhet.

Regeringen har inlett det första steget i det successiva återöppnandet av kulturen. Jag vill säga att jag tycker att det är en klok ordning att gå fram med successiva lättnader av restriktionerna med beaktande av hur smittläget utvecklas.

Sedan den 1 juni gäller, som vi vet, exempelvis att maxantalet för sittande inomhuspublik är 50 personer och 500 personer för utomhuspublik. Men publiktaket gäller oavsett storlek på lokal, arena och så vidare, vilket har mött rimlig kritik från såväl biograferna som elitfotbollen och andra. Ett talande exempel är Friends Arena, som normalt har en kapacitet på 50 000 i publiken under en fotbollsmatch, vilket innebär att det nuvarande publiktaket på 500 fyller endast var hundra stol. Så många lediga stolar per person som är på plats i denna kammare i dag tror jag inte finns. Här finns 349 platser och några till för statsråd, talmän och några fler. Jag tror inte att vi fyller var hundra stol ens här inne. Detta blir därför lite märkligt, och det får nog anses väl restriktivt ur smittsynpunkt.

Liknande oönskade effekter kan uppkomma för teater- och underhållningsbranschen, där den stela ordningen i stället skulle behöva ersättas med dynamiska bestämmelser.

Branschen vet dessutom, som sagt, hur man på ett professionellt sätt skulle kunna hantera publiken på ett smittsäkert vis. Planer för detta har i många fall redan upprättats.

Att regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att bedöma om större evenemang kan genomföras på ett smittsäkert sätt är att i elfte timmen, återigen, skjuta saker på obestämd och oviss framtid. Det behövs bättre tydlighet än så.

Jag skulle vilja veta varför kulturministern tycker att statiska publiktak är rätt metod. Vore det inte rimligare med regler som siktar in sig på andel av exempelvis en arenas antal platser och att planera för att successivt höja den andelsgränsen i olika steg under återöppningen?

Anf. 28 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Jag vill liksom min värderade kollega Viktor Wärnick tacka kultur- och idrottsminister Amanda Lind för svaret på min interpellation om återöppnandet av arenasporter och större evenemang.

Pandemibekämpningen utvecklar sig i en alltmer positiv riktning, vilket är både glädjande och till stor lättnad. Runt om i Europa öppnar nu allt fler länder upp. Även Sverige öppnar upp, men i betydligt långsammare takt. Det är just detta med regeringens långsamhet och senfärdighet som jag skulle vilja börja med att ta upp, vilket också har drabbat kultur- och idrottsministrarnas ansvarsområde.

Redan under våren 2020, det vill säga när pandemin drog igång på allvar, utarbetades i flera av våra grannländer – Tyskland, Danmark och Holland – strategier för hur ländernas kultur- och idrottsliv skulle kunna påverkas av pandemin. Det var strategier och planeringar värda namnet. Jag återkommer till detta. Det gjordes med mått och steg, innehållande just ”om” och ”utifall” beroende på pandemiutvecklingen. Det var strategier och planeringar utformade i nära och ständig dialog med inblandade parter och företrädare, med klara och tydliga spelregler och mått och steg och med stor konsensus som följd.

Herr talman! Men i Sverige har tyvärr regeringens hantering av pandemins påverkan på kultur- och idrottsliv präglats av just senfärdighet, otydlighet och ryckighet. Sveriges riksdag har vid ett flertal tillfällen fått rycka in och ta initiativ till lagstiftning, då regeringen inte mäktat med detta.

Evenemangsstödet har nämnts, och ingen har väl under denna tid heller kunnat undgå ett mullrande kultur- och idrottsliv med frustrerade och samlade krav på besked om vad som gäller. Stöden på över 6 miljarder kronor har varit jätteviktiga, och det är väldigt viktigt att vi har kunnat ta fram dessa stöd i stor enighet. Det är bra. Men brist på besked kostar också. Det är därför som vi i dag här försöker ligga på kulturministern om lite tydligare besked.

Herr talman! Var befinner vi oss i dag? Jo, till slut, efter ett och ett halvt år av dessa ryckiga besked om olika pandemirestriktioner och vart man ska vända sig, presenterade regeringen nyligen en plan för ett återöppnande. Kultur- och idrottsministern redogör i interpellationssvaret till mig och Viktor Wärnick översiktligt för den. Men jag måste i ärlighetens namn säga att jag inte blir mycket klokare av ministerns svar avseende tydlighet. Fortfarande, herr talman, är stegen i planen väldigt grovhuggna, särskilt med avseende på arenasporter och större evenemang och i synnerhet aktiviteter utomhus. Det var därför som jag var extra nyfiken på vad Folkhälsomyndigheten skulle säga i måndags. Där har jag fortfarande inte fått något svar.

Fortfarande specificeras smittskyddsåtgärderna i form av tak avseende publikantal i stället för till exempel procentregler och anpassningar till de olika arenornas utformning. Detta trots att flera aktörer, till exempel Svensk Elitfotboll – väldigt aktuellt med tanke på vad som startar i dag – och nöjesparkerna har agerat proaktivt för att pusha på regeringens arbete, och trots att de i samarbete med experter på smittspridning redan under hösten 2020 presenterade arenaspecifika planer med tydligt anpassade regler för publik enligt förebild från flera europeiska länder, bland annat Danmark som jag har nämnt tidigare.

Men intresset från regeringen att ens överväga dessa förslag har, hittills åtminstone, varit minst sagt ljust. Är det dags att ta sig an dessa förslag nu i planerna för ett återöppnande?

Anf. 29 MAGNUS STUART (M):

Herr talman! Jag vill vara tydlig med att jag har full förståelse för tidigare fattade beslut om nedstängningar av olika verksamheter. Men nu vill vi se framåt, och framför allt behöver alla våra aktörer framtidstro och optimism.

Som jag nämnde tidigare har nöjes- och temaparker drabbats extra hårt under pandemin. Väldigt positivt är nu att de sedan en dryg vecka tillbaka har kunnat börja öppna upp, om än med en mycket begränsad skara besökare. Liseberg i Göteborg får ta emot 5 000 besökare på en dag, mot normalt 25 000, på en yta som är 17 hektar. Gröna Lund får ta emot cirka 3 000 besökare på en dag, mot normalt 15 000, på en yta som är 3,8 hektar. Båge dessa anläggningar är, trots att de har olika storlek, väldigt stora till sina ytor. De har planerat så att inga spontanbesök får göras, utan det måste göras en bokning innan man kan få komma in.

Vi vill väl alla så snart som möjligt se att dessa anläggningar kan få ta emot ett större antal besökare. Framför allt önskar anläggningarna veta mer om framtiden för att kunna planera.

Min fråga till ministern är därför: När – och nu pratar jag om datum – kommer nästa beslut att tas om eventuellt ändrade regler för våra parker?

Anf. 30 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag tackar för frågorna.

Riksdagsledamöterna får det att låta som att det är regeringen som har hittat på de här taken och siffrorna och vad som skulle kunna ingå i det första steget. Så är det ju inte. Jag tror inte att ni nämnde Folkhälsomyndigheten i något av era inlägg, men ni vet ju precis som jag att de har varit en viktig del i att ta fram detta.

Det första steget, som togs den 1 juni, är ju egentligen inte att betrakta som lätnader, även om det blir det för alla de aktörer som nu jublar och faktiskt kan ta emot lite mer publik – alltifrån biografier till utomhusteatrar och idrottsevenemang.

Detta har i grunden handlat om att harmonisera reglerna och få till en bättre träffsäkerhet kopplat till pandemilagens möjligheter, om att skilja på utomhus- och inomhusverksamhet, där människor sitter eller står, och om att motionslopp och liknande idrottsevenemang får en särskild reglering.

Från regeringen har vi stämt av med Folkhälsomyndigheten veckovis – och ibland dagligen – för att utröna när det enligt deras bedömning är lämpligt att ta det första steget utifrån smittskyddsläget, situationen i sjukvården och risken för belastning.

Nu tog vi detta steg, och det var väldigt viktigt att vi äntligen fick det på plats. Det har vi jobbat länge för.

Det som Viktor Wärnick säger om att taken och siffrorna inte alls tar hänsyn till arenans beskaffenhet stämmer inte; det gör de på ett indirekt sätt. Har man en inomhuslokal som enligt reglerna nu har möjlighet att ta emot 50 sittande personer krävs det ändå att man följer Folkhälsomyndighetens krav på avstånd mellan sittplatser. Detta gör att en mindre lokal kanske bara kan ta emot 20 personer. Detsamma gäller utomhusanläggningarna. Därigenom kommer arenans storlek att påverka.

När det gäller de stora arenaidrotterna var Folkhälsomyndighetens bud och besked till oss att de i detta första steg ville vänta med att släppa på stora publikmassor, även om det naturligtvis finns möjlighet att ta emot fler än 500 på Friends Arena; det har ni ju själva åskådliggjort. Jag vet också att arrangörerna har en beredskap för detta.

Detta är skälet till att vi nu har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att återkomma och att titta på om det i nästa steg – nivå 2 – kan vara möjligt att ta ett steg och fatta beslut om att använda sig av sektionering där man har möjlighet att separera deltagarna och de personer som sitter i publiken. Det handlar om att ha helt separata ingångar och att människor inte kommer i kontakt med varandra och om att man därmed också kan ta emot lite mer än vad nästa steg innebär.

Planen för återöppningen, eller återstarten, av Sverige innehåller fem steg. Det finns olika indikatorer som ska visa när det finns möjlighet att gå till nästa nivå gällande restriktionerna. Jag är väldigt glad att en av de allra första saker som det planeras att lättas på när vi går till nivå 2 är just all-

männa sammankomster och offentliga tillställningar. Detta beror naturligtvis på att både regeringen och Folkhälsomyndigheten ser att det finns arrangörer som kan ta ansvar.

Det finns en väldigt fin och nära dialog mellan Folkhälsomyndigheten och olika evenemangsaktörer. Jag har också pratat väldigt noggrant med dessa under pandemin, vilket riksdagsledamöterna här vet. Vi har till exempel genom publikrådet diskuterat olika möjligheter och lösningar.

Regeringen har tagit emot Folkhälsomyndighetens presenterade rapport om hur återöppningen skulle kunna göras och bearbetat den. Jag hoppas naturligtvis att vi ska kunna ta ytterligare steg för att möjliggöra en så snabb och smittsäker återöppning som möjligt. Vi kommer att lämna besked om nästa steg så snart som vi har ett besked att lämna.

Anf. 31 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! ”Regeringen styr riket. Den är ansvarig inför riksdagen.”

Så lyder en av portalparagraferna i regeringsformen, som är en av våra grundlagar. Det står i 1 kap. 6 §, för att vara exakt. Det står alltså inte att det är Folkhälsomyndigheten som styr riket och är ansvarig inför regeringen eller inför riksdagen, utan det är regeringen som styr riket. Det är därför vi här i dag ställer frågor till statsrådet. Vi har alltså inte kallat hit Folkhälsomyndighetens generaldirektör för att ställa frågor om de här bitarna, utan vi ställer frågor till kulturministern.

Liksom många länder har lyckats betydligt bättre än Sverige med pandemibekämpningen har många länder en mer proaktiv plan för återöppnandet av kulturen och idrotten.

Som nämnts har vårt grannland Danmark på ett mer dynamiskt sätt öppnat för sport- och kulturevenemang för dem med så kallade coronapass. Ett par tusen deltagare får samlas på konserter och teatrar inomhus.

För den högsta ligan i fotboll, Superligaen, finns en särskild modell – superligamodellen – som exempelvis innebär att sittplatser ska vara uppdelade i sektioner med egna in- och utgångar, egna toaletter och egna kiosker. I varje sektion får max 500 åskådare finnas. Det finns krav på att bära munskydd när man inte sitter på sin tilldelade plats. Passets innebörd är att man har ett negativt covidtest som är högst 72 timmar gammalt eller att man är färdigvaccinerad.

Vi kan också se till Eurovision-exemplet i Nederländerna för några veckor sedan, där 3 500 musikfans samlades inomhus. Det kändes som en svunnen tid att se på denna fest. Detta gjordes under smittsäkra förhållanden.

Herr talman! Kan andra länder så kan också Sverige. Väldigt många har svårt att förstå logiken i att många människor fortfarande kan trängas i butiker och gallerior, där maxantalet ska vara relativt och baseras på yta, men att exempelvis en biosalong inte får anpassa antalet gäster utifrån en andel av sittplatserna.

Man kan i detta läge inte skylla på brist på lagstiftning. Långtgående verktyg finns för regeringen; det är bara att agera. Varför dröjer man? Det är frågan.

Herr talman! Jag tycker att ministern blir svaret skyldig här. Ingen ifrågasätter att återöppningen ska ske på ett ansvarsfullt och smittsäkert vis, men det går att ha två tankar i huvudet samtidigt. Det går också att se att det finns olika förutsättningar och att man kan se mer till de olika förut-

sättningar som finns runt om i landet vad gäller publik som andel och inte som ett statiskt tak.

Kulturministern talar om att regeringen ska återkomma med besked när besked finns. Detta gäller till exempel de planerade vaccinationsbevisen, har vi hört från regeringen. Vi vet ännu inte om de kommer att komma i tid till den 1 juli eller inte. Inget är säkert, och det är tyvärr som vanligt när det gäller den här regeringens besked rörande kulturen och idrotten.

Herr talman! Vi moderater anser att restriktionerna bör tas bort för dem som har vaccinerats. Jämlikhetsidealet har gått för långt när den som är fullvaccinerad ändå åläggs samma inskränkningar som om han eller hon inte hade vaccinerat sig. Vaccinationsbevisen, eller vaccinpassen, måste tas fram utan dröjsmål.

I dag är det den 11 juni. Vad som är mitten av juni, när regeringen skulle återkomma med besked, går väl att diskutera. Jag skulle dock vilja att kulturministern utvecklar resonemangen om vad som kan komma att bli reglerna för större evenemang i juli och framåt. Är det att fullvaccinerade personer planeras få tillträde i mer normal omfattning, och är det att publiktaken blir mer differentierade?

Anf. 32 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Jag vill tacka kulturministern för hennes andra inlägg, som var väldigt belysande för hur många har uppfattat den här situationen.

Jag lyssnade också till vad kulturministern inte lyssnade till. Detta är mitt femte inlägg i ett par interpellationsdebatter, och jag har nämnt Folkhälsomyndigheten i varje inlägg. Kulturministern är fortfarande svaret skyldig när det gäller vad som redovisades från Folkhälsomyndigheten avseende det vi diskuterar här just nu vad gäller större evenemang, framför allt utomhus.

Om detta ska redovisas i mitten av juni är vi framme i nästa vecka. Mitten av juni är den 15 juni. Då fyller jag år – kanske får jag en födelsedagspresent i form av något slags besked. Jag kunde inte tänka mig någon bättre födelsedagspresent. Det gäller inte bara mig själv, utan det gäller framför allt Kultur- och idrottssverige, som fortfarande väntar på besked.

Varför vi ligger på handlar om just tidsaspekten. Tid kostar pengar, och tid kostar engagemang. Man tappar medlemmar, och supportrar går upp i taket. Man vill dra igång och titta på evenemangen. Det är precis som min kollega Viktor Wärnick säger. Ingen ska kunna säga att vi moderater inte vill att detta ska ske på ett ordnat, smittsäkert och säkert sätt.

Bristen på besked och proportionalitet är cloun i det hela. Vi talar om träffsäkerhet. Dessa aktörer har träffsäkerhet att hantera till exempel stora publika evenemang. Det har nöjesparkerna och Friends Arena. De har en stor organisation kring detta.

Det har inte Mall of Scandinavia, som ligger alldeles bredvid Friends Arena. Där kan det vistas massor av människor, och där har också smittspridning skett. Det får man inte göra på ett smittsäkert sätt där det finns utarbetade specifika planer som exempelvis på Friends Arena alldeles nästgårds.

Är just proportionaliteten någonting som kultur- och idrottsministern har funderat på, och har hon över huvud taget reagerat på varför det värderas på detta olika sätt?

Det gäller också bristen på besked. Ponera att ett besked förhoppningsvis kommer i början av juli om att man kan lätta på restriktionerna och ha 3 000 i publiken om det så är på idrottsarenor eller vid andra evenemang. När kommer då nästa besked?

Kan det var så att det dröjer ända förbi den 30 september? Då har även hela den här sommaren gått för de olika aktörerna. Det är just på sommaren som det är som mest aktivt. Tidsaspekten är otroligt viktig.

Herr talman! Kultur- och idrottsministern hänvisar också till Folkhälsomyndighetens krav. Det sa kultur- och idrottsministern alldeles tydligt. Folkhälsomyndigheten har ändå rekommendationer.

Rekommendationer är sådant som ska läggas in i regeringens samlade bedömning, eftersom det är regeringen som förväntas styra. Det får man ifrågasätta vad gäller hanteringen. Det gäller bland annat det sätt som regeringen har hanterat kultur- och idrottsstöden.

Taken är för grovhuggna. De gäller olika för olika aktörer inom näringslivet även om de inte har olika storlek. Den otydligheten är så otroligt förstörande för alla dessa verksamheter. Vi måste få besked.

Anf. 33 MAGNUS STUART (M):

Herr talman! Viktor Wärnick, Annicka Engblom och jag har alla tre ställt interpellationer till kulturministern som alla handlar om tiden efter coronapandemin eller i slutfasen. Det handlar om hur kulturen och idrotten ska kunna öppna igen, få en framtidstro och komma tillbaka till något så när normala tider.

Vi hade hoppats på att få höra några konkreta framtidsvisioner från ministern om hur återstarten skulle kunna gå till. Tyvärr måste jag konstatera att vi och alla aktörer där ute inom publik verksamhet får vänta till efter den 30 september för att få veta mer om vad regeringens förslag är. Jag beklagar det och då speciellt å alla utövares vägnar.

Anf. 34 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag ska börja med att kommentera det Annicka Engblom sa om Folkhälsomyndighetens föreskrifter. Det stämmer inte att det är någonting som regeringen borde fatta beslut om. När vi har pandemilagen ger vi Folkhälsomyndigheten möjlighet att utfärda föreskrifter kopplat till pandemilagen. Det kan till exempel vara skarpa krav på avstånd mellan sittplatser. Det kan också handla om andra typer av detaljregleringar.

Herr talman! Jag tycker inte att det är någonting som regeringen borde fatta beslut om. Det är klokt att vi har en expertmyndighet som fattar den typen av detaljbeslut. Det möjliggör för en större flexibilitet i en återöppnandefas. Jag har aldrig hört i den här kammaren att Moderaterna föreslår att vi ska ta tillbaka den föreskriftsrätten från Folkhälsomyndigheten. Det gjorde mig lite förvånad att höra den kommentaren.

Med det sagt presenterade Folkhälsomyndigheten redan för ett par månader sedan, i april, en skiss på de olika stegen för att publika sammankomster och evenemang stegvis ska kunna återöppna. Det har varit siffror som har varit kända relativt länge.

Sedan fick Folkhälsomyndigheten i uppgift att återkomma med en samlad plan och ett förslag till regeringen på hur ett återöppnande ska kunna ske. Det gäller både sådana beslut som regeringen fattar och sådana beslut som Folkhälsomyndigheten fattar.

Regeringen har presenterat en sammanfattning av den planen. Regeringen landade i det på grundval av den input som den fått från Folkhälsomyndigheten och såklart också från andra myndigheter och i dialog med olika aktörer.

Det innebär att vi äntligen har en hyfsat tidssatt plan som baseras på indikatorer. Det finns i nuläget ingenting som tyder på att vi inte ska kunna ta steget in till nivå 2 den 1 juli.

När det gäller exakt datum behöver vi naturligtvis invänta Folkhälsomyndighetens bedömning. Har de olika indikatorerna inträtt, och hur ser den samlade bilden ut? Folkhälsomyndigheten har pekat på att man har velat ha en stabil utveckling innan man definitivt tar steget.

Jag vill återigen upprepa att det inte finns någonting som tyder på att vi inte ska kunna ta det steget i juli. Vi har nu en väldigt positiv utveckling av smittspridningen och beläggningen inom sjukvården på iva. Jag vill ändå understryka att det fortfarande är ett skört läge. Hör man vittnesmålen från sjukvården är det inga positiva tongångar.

När vi nu ändå talar om återöppningen inför hösten, som jag är väldigt besjälad inför, påverkar det vårt kulturliv, vårt näringsliv och vår idrottsrörelse enormt. Vi måste ändå ha i beaktande att det kan komma bakslag eller oväntade situationer som vi kan komma att behöva hantera.

Herr talman! När det gäller att ge tydliga besked i tid undrar jag vad de moderata riksdagsledamöterna menar. Det blir lite svårt att fatta beslut om huruvida vi har inträtt i nivå 2 och indikatorerna har uppfyllts innan vi är där och kan göra bedömningen och innan vi har fått den bedömningen från vår expertmyndighet.

När det sedan gäller hur vi ska kunna öppna för lite större evenemang, eventuellt med vaccinintyg och genom att använda sektionering, är det frågor som jag har diskuterat noggrant med branschens aktörer länge. Inte minst för de lite större arenaidrotterna och för den delen konserterna skulle sektionering vara ett väldigt viktigt verktyg och något som ganska snart skulle kunna iscensättas.

Vad gäller vaccinationsintygen måste vi ändå vara överens om att det inte handlar enbart om jämlikhetsaspekter. Det är i hög grad en smittskyddsfråga. Jag följer och jag vet att också Folkhälsomyndigheten följer utvecklingen runt om i världen och de olika tester som har gjorts. Det är från mitt perspektiv den viktigaste frågan som behöver bedömas.

Jag har hela tiden sagt att om vaccinationsintygen kan användas för att snabbare öppna Kultur- och idrottssverige ska vi självklart överväga det. Där har regeringen sagt att vi ska återkomma med besked.

Jag kan garantera riksdagsledamoten att jag jobbar hårt för att kunna ta steg framåt för att återöppna Kultur- och idrottssverige på ett smittsäkert sätt.

Anf. 35 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Det är uppenbart att regeringen gjort många felgrepp under coronapandemin. Det har vi sett, och det har hela det svenska folket sett. Nu måste det väl ändå vara dags för regeringen att byta passivitet mot proaktivitet, kan man tycka.

Återöppningen av det svenska kultur- och idrottslivet är efterlängtat, och många professionella arrangörer står redo att ta ansvar. I går hade 6 037 543 vaccinationer blivit genomförda i Sverige. Hälften av svenska

folket är vaccinerat, och nära nog en fjärdedel är fullvaccinerade. Vi går mot ljusare tider, men regeringens senfärdighet är densamma nu som då.

Man agerade för långsamt när testkapaciteten behövde byggas upp under förra våren. Man var för långsam med att stoppa smittan från att breda ut sig i det svenska samhället. Man var för långsam med vaccininköpen, som hade kunnat bidra till att målet om att hela den svenska vuxna befolkningen skulle vara färdigvaccinerad nu till midsommar hade uppnåtts. Och man är långsam nu igen.

Jag vet att Sverige kan bättre än så här. En stilla undran blir dock om den här regeringen kan bättre än så här. Det blir upp till väljarna att avgöra senast i september 2022.

Anf. 36 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman och kultur- och idrottsministern! I dag börjar EM i fotboll. Jag är en stor fotbollsälskare och tidigare utövare, liksom hela min familj. Min farbror spelade till och med tillsammans med Puskás en gång i tiden i det ungerska landslaget! Vi gläder oss mycket åt detta.

Allsvenskan tar förstås paus för EM. Allsvenskan omfattas ju också av de största arenorna. Superettan fortsätter under rimliga former. Med de publikrestriktioner vi har nu, men framför allt om regeringen öppnar möjligheterna för publikantal om 3 000 i början av juli, kan man förhoppningsvis rädda en säsong så att den blir någorlunda. Men för de stora arenorna är det fortfarande väldigt osäkert.

Dessutom är Folkhälsomyndighetens besked – jag nämner det nu ytterligare en gång – att man ska kunna återgå till full verksamhet i slutet av september om alla indikatorer faller in rätt. Steget mellan 3 000 och full öppning är väldigt stort – därav mina farhågor som jag uttryckte i mitt tidigare inlägg om att en ytterligare öppning kan dröja, just för att steget är så stort. Det här borde regeringen och kultur- och idrottsministern överväga.

Jag återgår till min ursprungliga fråga i interpellationen. Den gällde just det här med en mer flexibel plan och när en sådan i tid skulle kunna förväntas presenteras. Jag frågade också om regeringen, eller rättare sagt kultur- och idrottsministern, antligen skulle vara intresserad av att lyssna på de specifika arenaplaner som bland andra Svensk Elitfotboll har lagt fram.

Jag har tyvärr inte fått något svar på detta. Vi är alla involverade och vill självklart att återöppnandet ska komma till stånd så snabbt och så bra som möjligt.

Anf. 37 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Jag har lyssnat på aktörerna genom hela krisen. Ett av skälen till att vi gav Folkhälsomyndigheten i uppdrag att bedöma möjligheten både till vaccintyg för större evenemang och till sektionering och snabbtester är att det här är ingredienser som sektorn skulle tycka vore mycket bra, inte minst för de största evenemangen. Vi behöver ha dem med, och jag delar Annicka Engbloms syn att detta är ett stort steg. Det är alltså ett av skälen till att vi ger detta uppdrag.

Om det skulle finnas möjlighet för en sektionering, till exempel, skulle det bli möjligt att i olika arenor, både inomhus och utomhus, ta emot lite

Prot. 2020/21:139
11 juni

Svar på
interpellationer

fler personer och mer publik under någon del av nivå 2. Vi kommer att återkomma med besked så snart vi har ett sådant.

Jag vill understryka att jag tycker att det är viktigt att det nu finns en plan för avveckling av restriktionerna även om vi, som jag har sagt tidigare, måste ha en beredskap för att det skulle kunna ske saker längs vägen. Men bedömningen är nu att vi under sommaren stegvis ska kunna lätta på restriktionerna och sedan lyfta dem helt under hösten.

Det har varit en viktig utgångspunkt för både mig och regeringen att barn och unga enligt våra grundlagsskyddade fri- och rättigheter ska ha en bättre möjlighet. Jag är väldigt glad att vi är där nu, och det är glädjande att se den framåtblick som faktiskt finns inom sektorerna nu när man har den här planen att förhålla sig till. Då börjar man kunna planera och förbereda.

Det har varit kraftiga inskränkningar, inte minst för kultur- och idrottslivet, under lång tid. Vi vet alla vilken stor betydelse de här verksamheterna har för ett öppet och demokratiskt levande samhälle.

Jag tackar för debatten och återkommer.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2020/21:212 Meddelande om kommande förslag om begränsning av avdragsrätten för underskott från tidigare år

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelse skulle förlängas till och med *onsdagen den 22 september*.

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 10 juni

2020/21:821 Lantmäteriets handläggningstider

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till statsrådet *Märta Stenevi* (MP)

2020/21:822 Säkerhetspolisens utredningar om personer med kurdiskt ursprung

av *Ilona Szatmari Waldau* (V)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2020/21:823 Åtgärder mot olagligt cabotage på vägarna

av *Jessica Thunander* (V)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2020/21:824 Ekonomisk jämställdhet

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2020/21:825 Statsbidrag för läxhjälp till ideella föreningar
av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:826 Hantering av ärenden enligt minerallagen

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:827 Konvertering av utländska betyg

av *Kristina Axén Olin* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:828 Rättssäkerhet vid klargörande av identitet och åtgärder för fastställande av identitet

av *Ann-Sofie Alm* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2020/21:139

11 juni

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 juni

2020/21:3163 Näringsdeklarationer

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3164 Anhörigperspektivet under pandemin

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:3165 Skatteundantaget för egenanvänd el

av *Birger Lahti* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:3166 Alarmerande humanitär situation i Östafrika

av *Anders Österberg* (S)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:3167 Byggnad av gång- och cykelvägar

av *Mikael Larsson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3168 Rysslands klassning av oppositionen som extremister

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:3169 Svenska ungdomars välmående

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3170 Praktikplatser på statligt ägda fartyg

av *Mikael Larsson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3171 Gripandet av kriminella

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:3172 Utredning angående preventiv avlyssning

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

Prot. 2020/21:139
11 juni

2020/21:3173 Återöppnande av daglig verksamhet
av *Ulrika Heindorff* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3174 Bristande underhåll av vägar och järnvägar
av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3175 IS-kvinnors återvändande till Sverige
av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3176 Information om ett privat gruvbolag
av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:3177 Bristande underhåll som riskerar fler tågstopp och sämre vägar

av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3178 Åtgärder för att rädda bra utbildningar inom yrkeshögskolan

av *Robert Stenkvist* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:3179 Vraket efter ubåten Som
av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:3180 Omprov av högskoleprovet
av *Marie-Louise Hänel Sandström* (M)

till statsrådet Matilda Ernkran (S)

2020/21:3181 Försenat covidintyg för svenskar
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:3182 Vanvård av djur
av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3183 Pensionsfusk
av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 10.45.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1	Justering av protokoll.....	1
§ 2	Avsägelser.....	1
§ 3	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 4	Anmälan om granskningsrapport	3
§ 5	Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 6	Ärenden för bordläggning.....	3
§ 7	Svar på interpellation 2020/21:794 om återbetalning av studielån för studenter som lämnat landet	4
	Anf. 1 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	4
	Anf. 2 MICHAEL RUBBESTAD (SD)	4
	Anf. 3 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	5
	Anf. 4 MICHAEL RUBBESTAD (SD)	6
	Anf. 5 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	6
	Anf. 6 MICHAEL RUBBESTAD (SD)	7
	Anf. 7 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	8
§ 8	Svar på interpellation 2020/21:796 om Universitets- och högskolerådets validering av utländska gymnasiebetyg	8
	Anf. 8 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	8
	Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD)	9
	Anf. 10 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	10
	Anf. 11 MARKUS WIECHEL (SD)	10
	Anf. 12 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	11
	Anf. 13 MARKUS WIECHEL (SD)	11
	Anf. 14 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	12
§ 9	Svar på interpellation 2020/21:799 om en strategi för en återstart av kultursektorn	13
	Anf. 15 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	13
	Anf. 16 MAGNUS STUART (M).....	13
	Anf. 17 VIKTOR WÄRNICK (M).....	14
	Anf. 18 ANNICKA ENGBLOM (M).....	14
	Anf. 19 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	15
	Anf. 20 MAGNUS STUART (M).....	16
	Anf. 21 VIKTOR WÄRNICK (M).....	17
	Anf. 22 ANNICKA ENGBLOM (M).....	17
	Anf. 23 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	18
	Anf. 24 MAGNUS STUART (M).....	19
	Anf. 25 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	19
§ 10	Svar på interpellationerna 2020/21:807 och 814 om återöppningen av kulturen och idrotten	20
	Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	20
	Anf. 27 VIKTOR WÄRNICK (M).....	21
	Anf. 28 ANNICKA ENGBLOM (M).....	22

Anf. 29 MAGNUS STUART (M).....	23
Anf. 30 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	24
Anf. 31 VIKTOR WÄRNICK (M)	25
Anf. 32 ANNICKA ENGBLOM (M)	26
Anf. 33 MAGNUS STUART (M).....	27
Anf. 34 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	27
Anf. 35 VIKTOR WÄRNICK (M)	28
Anf. 36 ANNICKA ENGBLOM (M)	29
Anf. 37 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	29
§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	30
§ 12 Anmälan om interpellationer	30
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	31
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 10.45.	32